

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Ndob/55/2023
Identifikačné číslo spisu:	6120452650
Dátum vydania rozhodnutia:	30.11.2023
Meno a priezvisko:	Mgr. Soňa Pekarčíková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:6120452650.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Sone Pekarčíkovej a členiek senátu JUDr. Beaty Miničovej a JUDr. Ivany Izakovičovej, v spore žalobkyne obchodnej spoločnosti AVIANA PLUS, s.r.o., Pezinok, Šenkvičná 5, IČO: 35 941 341, zastúpenej advokátskou kanceláriou Bukovinský & Chlípala, s.r.o., Bratislava, Svätoplukova 30, IČO: 35 918 098, proti žalovanej obchodnej spoločnosti V Star ines, s.r.o., Šamorín, Pomlejská cesta 2205/2A, IČO: 45 566 739, o zaplatenie sumy 5 120,60 eura s príslušenstvom, o odvolaní žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Považská Bystrica zo dňa 8. marca 2022 č. k. 19Cb/11/2021-111 a o odvolaní žalovanej proti uzneseniu Okresného súdu Považská Bystrica zo dňa 1. júna 2022 č. k. 19Cb/11/2021-122, o nesúhlase Krajského súdu v Bratislave s postúpením sporu Krajským súdom v Trnave vedenom pod sp. zn. 32Cob/67/2022 a 32Cob/68/2022, takto

rozhodol:

P r í s l u š n ý m na konanie a rozhodnutie o odvolaniach j e Krajský súd v Bratislave.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Dunajská Streda v predmetnom spore rozhodol rozsudkom pre zmeškanie žalovanej č. k. 19Cb/11/2021-111 zo dňa 8. marca 2022. Uznesením č. k. 19Cb/11/2021-122 zo dňa 1. júna 2022 Okresný súd Dunajská Streda návrh žalovanej na zrušenie rozsudku pre zmeškanie žalovanej zo dňa 8. marca 2022 zamietol.

2. Proti predmetnému rozsudku zo dňa 8. marca 2022 a uzneseniu z 1. júna 2022 podala žalovaná odvolania a Okresný súd Dunajská Streda predložil vec Krajskému súdu v Trnave ako súdu funkčne príslušnému na rozhodnutie o podaných odvolaniach.

3. S poukazom na § 34 ods. 2 písm. b) v spojení s § 22 písm. g), § 40, § 43 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) Krajský súd v Trnave postúpil predmetný spor vedený na tom súde pod sp. zn. 32Cob/67/2022 a 32Cob/68/2022 Krajskému súdu v Bratislave, ako súdu funkčne príslušnému na konanie o odvolaniach žalovanej. Postúpenie veci odôvodnil tým, že sa jedná o obchodnoprávny spor, ktorý rozhodol Okresný súd Dunajská Streda, pričom s účinnosťou od 1. júna 2023 došlo k zmene právnej úpravy v prípade funkčnej príslušnosti odvolacích súdov vo veciach

obchodnoprávných tak, že podľa § 34 ods. 2 písm. b) CSP, na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu vydanému v konaní podľa § 22 písm. g) CSP je príslušný Krajský súd v Bratislave. Krajský súd v Trnave ozrejmil, že príslušnosť Krajského súdu v Bratislave na rozhodnutie o odvolaniach žalovanej je daná i napriek skutočnosti, že odvolanie bolo podané pred 1. júnom 2023. Podľa ustanovenia § 34 CSP upravujúceho funkčnú príslušnosť súdu spolu s príslušnosťou kauzálnou, s ohľadom na okamžitú aplikovateľnosť daného ustanovenia, na rozhodnutie o odvolaniach žalovanej je v prejednávacom obchodnoprávnom spore, ktorý v prvoinštančnom konaní rozhodoval okresný súd so sídlom v obvode Krajského súdu v Trnave, príslušný Krajský súd v Bratislave. Prechodné ustanovenie § 471c CSP sa nevzťahuje na úpravu týkajúcu sa funkčnej príslušnosti súdu, vzťahuje sa len na úpravu vecnej a miestnej príslušnosti. Podľa názoru Krajského súdu v Trnave, čo sa týka odvolacích konaní, v súvislosti so zmenou funkčnej príslušnosti účinnou od 1. júna 2023, v platnej právnej úprave Civilného sporového poriadku chýba prechodné ustanovenie, ktoré by riešilo otázku odvolacích konaní v obchodných veciach začatých a právoplatne neskončených do 31. mája 2023. Krajský súd v Trnave uzavrel, že vzhľadom na absenciu prechodného ustanovenia týkajúceho sa funkčnej príslušnosti súdov v neskončených veciach a okamžitú aplikovateľnosť procesných právnych predpisov, po 1. júni 2023 Krajský súd v Trnave, už nie je funkčne príslušným súdom na rozhodnutie o odvolaniach žalovanej v prejednávacom obchodnoprávnom spore.

4. Krajský súd v Bratislave s postúpením veci nesúhlasil a postupom podľa § 43 ods. 2 CSP predložil vec Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na rozhodnutie o nesúhlase s postúpením veci z dôvodu, že funkčne príslušným súdom na prejednanie a rozhodnutie o odvolaní proti rozsudku a odvolaní proti uzneseniu Okresného súdu Dunajská Streda so sídlom v obvode Krajského súdu v Trnave je v danom obchodnoprávnom spore Krajský súd v Trnave. Poukázal na znenie § 36 CSP, podľa ktorého príslušnosť súdu určená podľa okolností v čase začatia konania trvá až do skončenia konania, jedná sa o základnú procesnoprávnu zásadu perpetuatio fori. Krajský súd v Bratislave konštatoval, že v čase podania odvolaní (dňa 4. apríla 2022 a dňa 4. júla 2022) a tiež v čase predloženia veci odvolaciemu súdu na rozhodnutie o odvolaniach (dňa 19. septembra 2022) bol v prejednávacom spore kauzálna a funkčne príslušný Krajský súd v Trnave. Zo znenia prechodného ustanovenia § 471c CSP podľa názoru Krajského súdu v Bratislave nevyplyva, že od 1. júna 2023 došlo k zmene príslušnosti súdov, ktoré boli vecne a miestne príslušné podľa predpisov účinných do 31. mája 2023, zavedením kauzálnej príslušnosti zákonom č. 150/2022 Z.z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s novými sídlami a obvody súdov nedošlo od 1. júna 2023 k prechodu výkonu súdnictva medzi krajskými súdmi v prebiehajúcich odvolacích konaniach. Preto v súlade s § 34 ods. 1 CSP na rozhodnutie o odvolaní v predmetnom obchodnoprávnom spore začatom do 31. mája 2023 na okresnom súde nachádzajúcom sa v územnom obvode Krajského súdu v Trnave je aj naďalej funkčne príslušný Krajský súd v Trnave.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd spoločne nadriadený Krajskému súdu v Trnave a Krajskému súdu v Bratislave podľa ust. § 43 ods. 2 CSP preskúmal vec a dospel k záveru, že nesúhlas Krajského súdu v Bratislave s postúpením veci Krajským súdom v Trnave nie je dôvodný.

6. Podľa § 43 ods. 2 CSP, ak súd, ktorému bol spor postúpený, s postúpením nesúhlasí, bezodkladne predloží súdny spis bez rozhodnutia spoločne nadriadenému súdu na rozhodnutie o príslušnosti; ak ide o spor o miestnu príslušnosť, predloží súdny spis svojmu nadriadenému súdu. Týmto rozhodnutím sú súdy viazané.

7. Podľa § 40 CSP, súd aj bez námietky skúma vecnú príslušnosť, kauzálnu príslušnosť a funkčnú príslušnosť počas celého konania; kauzálnu príslušnosť v obchodnoprávných sporoch súd skúma iba do otvorenia pojednávania alebo predbežného pojednania sporu.

8. Podľa článku 4 ods. 1 CSP, ak sa právna vec nedá prejednať a rozhodnúť na základe výslovného ustanovenia tohto zákona, právna vec sa posúdi podľa ustanovenia tohto, alebo iného zákona, ktoré upravuje právnu vec, čo do obsahu a účelu najbližšiu posudzovanej právnej veci.

9. Podľa článku 17 CSP, súd postupuje v konaní tak, aby vec bola, čo najrýchlejšie prejednaná a

rozhodnutá, predchádza zbytočným prieťahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

10. Podľa § 22 písm. g) CSP, na konanie v obchodnoprávných sporoch je príslušný Okresný súd Trnava pre obvod Krajského súdu v Trnave.

11. Podľa § 34 ods. 2 písm. b) CSP (v znení účinnom od 1. júna 2023), na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu vydanému v konaní podľa § 22 písm. d) a g) a § 23 písm. d) a g) je príslušný Krajský súd v Bratislave.

12. Podľa § 3 ods. 7 zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sídlach a obvodoch súdov“), sídlom Krajského súdu v Trnave je mesto Trnava a jeho obvod tvorí aj obvod Okresného súdu Dunajská Streda.

13. Podľa § 470 ods. 1 CSP, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

14. Podľa § 471c CSP (v znení účinnom od 1. júna 2023), konania začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 sa dokončia na súdoch vecne a miestne príslušných podľa predpisov účinných do 31. mája 2023; to neplatí, ak podľa osobitného predpisu výkon súdnictva prechádza z vecne a miestne príslušného súdu na iný súd.

15. Najvyšší súd Slovenskej republiky po dôkladnom preskúmaní predloženého spisového materiálu dospel k záveru, že v danom obchodnoprávnom spore rozhodol Okresný súd Dunajská Streda rozsudkom pre zmeškanie žalovanej č. k. 19Cb/11/2021-111 zo dňa 8. marca 2022. Uznesením č. k. 19Cb/11/2021-122 zo dňa 1. júna 2022 Okresný súd Dunajská Streda návrh žalovanej na zrušenie rozsudku pre zmeškanie žalovanej zo dňa 8. marca 2022 zamietol. Voči rozsudku podala žalovaná dňa 4. apríla 2022 odvolanie, voči uzneseniu podala žalovaná odvolanie dňa 4. júla 2022. Vec bola predložená Krajskému súdu v Trnave, ako súdu odvolaciemu na rozhodnutie o podaných odvolaniach. Krajský súd v Trnave o odvolaniach nerozhodol a v súvislosti s novelou Civilného sporového poriadku, účinnou od 1. júna 2023, skúmajúc počas celého konania svoju funkčnú príslušnosť v odvolacom konaní, postúpil vec na rozhodnutie Krajskému súdu v Bratislave ako súdu funkčne a kauzálnu príslušnému. Krajský súd v Bratislave s postúpením veci nesúhlasil, pričom svoju funkčnú príslušnosť namietol najmä s poukazom na nesprávny právny záver Krajského súdu v Trnave, ktorý v procese skúmania funkčnej príslušnosti neaplikoval v danom spore prechodné ustanovenie § 471c CSP. Úlohou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky bolo posúdiť dôvodnosť nesúhlasu Krajského súdu v Bratislave s postúpením veci Krajským súdom v Trnave na rozhodnutie o odvolaniach žalovanej.

16. Pre rozhodnutie tohto sporu o príslušnosť je potrebné v prvom rade vyriešiť otázku časovej pôsobnosti právnych noriem upravených v § 34 ods. 1 a 2 CSP v nadväznosti na prechodné ustanovenie § 471c CSP. Odvolanie bolo podané (a teda odvolacie konanie bolo začaté) pred nadobudnutím účinnosti zákona č. 150/2022 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s novými sídlami a obvody súdov, ktorým boli s účinnosťou od 1. júna 2023 menené aj ustanovenia upravujúce funkčnú príslušnosť súdov na konanie o odvolaní a novoupravená kauzálna príslušnosť súdov v obchodnoprávných sporoch. Pre súdy preto vzniká otázka, či sa nová právna úprava funkčnej príslušnosti má vzťahovať aj na odvolacie konania začaté pred účinnosťou novely, pričom v danom prípade je súd, ktorý rozhodoval v prvej inštancii Okresný súd Dunajská Streda, t.j. okresný súd so sídlom v obvode Krajského súdu v Trnave.

17. V procesnom práve je pri riešení otázok intertemporality základným princípom okamžitá aplikovateľnosť novej procesnej úpravy na konanie začaté a prebiehajúce podľa doterajších predpisov. Preto pokiaľ nie je v prechodných ustanoveniach ustanovené inak, konajúce súdy na konania začaté a prebiehajúce podľa doterajšej predchádzajúcej právnej úpravy aplikujú novú právnu úpravu počnúc

momentom jej účinnosti.

18. V súvislosti s novelou zákona o sídlach a obvodoch súdov bola prijatá aj novela Civilného sporového poriadku, ktorá zákon doplnila aj o prechodné ustanovenie § 471c k úpravám účinným od 1. júna 2023, podľa ktorého konania začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 sa dokončia na súdoch vecne a miestne príslušných podľa predpisov účinných do 31. mája 2023; to neplatí, ak podľa osobitného predpisu výkon súdnictva prechádza z vecne a miestne príslušného súdu na iný súd. Uvedené prechodné ustanovenie predstavuje výnimku z princípu okamžitej aplikovateľnosti novej procesnoprávnej úpravy Civilného sporového poriadku, avšak vzťahuje sa výlučne na konania začaté a právoplatne neskončené na súdoch vecne a miestne príslušných. Za použitia gramatického výkladu ustanovenia najvyšší súd dospel k záveru, že dané prechodné ustanovenie zachovanie funkčnej ani kauzálnej príslušnosti súdu neupravuje. Pre zachovanie princípu okamžitej aplikovateľnosti novej procesnej právnej úpravy je preto potrebné novú právnu úpravu funkčnej príslušnosti obsiahnutú v § 34 ods. 2 písm. b) CSP aplikovať aj na odvolacie konania začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023.

19. V predložennom spore o príslušnosť je potrebné vyriešiť aj nadväzujúcu otázku výkladu § 34 ods. 2 CSP vo vzťahu k obchodnoprávnym sporom, kedy okresným súdom konajúcim a rozhodujúcim v prvej inštancii, nie je okresný súd vymedzený v § 22 CSP. V tomto prípade bol okresným súdom rozhodujúcim v prvej inštancii Okresný súd Dunajská Streda teda, okresný súd patriaci podľa § 3 ods. 7 zák. č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov do obvodu Krajského súdu v Trnave.

20. Najvyšší súd Slovenskej republiky, v zhode s už skôr vysloveným právnym názorom v rozhodnutí sp. zn. 5Ndob/5/2023 zo dňa 16. augusta 2023, pri rozhodovaní o funkčnej príslušnosti súdu podľa § 34 ods. 1 a 2 CSP na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu vydanému v danom obchodnoprávnom spore súdom prvej inštancie, ktorý nie je *expressis verbis* vymenovaný v § 22 CSP, prihliadajúc na článok 4 ods. 1 Základných princípov CSP, považuje za potrebné zdôrazniť, že pokiaľ jedným z nosných dôvodov tzv. súdnej reformy bola špecializácia súdov, v CSP explicitne zvýraznená novou úpravou kauzálnej príslušnosti súdov (na konanie v obchodnoprávných sporoch v § 22), je nespochybniteľné, že pod funkčnú príslušnosť krajských súdov vymenovaných v § 34 ods. 2 písm. a) až c) CSP je potrebné zahrnúť všetky obchodnoprávne spory riešené na všetkých súdoch prvej inštancie spadajúcich tak do obvodov týchto troch krajských súdov, ako aj do obvodov krajských súdov vymenovaných v § 22 CSP. To, ktoré súdy prvej inštancie (okresné, mestské) patria do obvodu konkrétneho krajského súdu, stanovuje § 3 zákona č. 371/2004 Z. z. Keďže ustanovenie § 34 ods. 2 CSP nestanovuje inak, niet pochyb o tom, že (a contrario) podľa § 34 ods. 1 CSP je od 1. júna 2023 daná funkčná príslušnosť Krajského súdu v Banskej Bystrici, Krajského súdu v Bratislave a Krajského súdu v Košiciach ako súdov výhradne špecializovaných na konania o odvolaniach proti rozhodnutiam vydaným v obchodnoprávných sporoch všetkými súdmi prvej inštancie vo vlastnom obvode (teda nie len okresným alebo mestským súdom v sídle krajského súdu). Na rozdiel od tejto príslušnosti, zahŕňajúcej všetky okresné, resp. mestské súdy v obvode týchto krajských súdov podľa zákona č. 371/2004 Z. z., potom nie je prijateľný taký výklad ust. § 34 ods. 2 CSP, vychádzajúci úzko len z jeho jazykového znenia, podľa ktorého by uvedené krajské súdy boli príslušné aj na ďalšie konania o odvolaniach v obchodnoprávných sporoch, avšak len proti tým rozhodnutiam, ktoré by vydali súdy prvej inštancie výslovne uvedené v § 22 CSP (okresné súdy v sídle ostatných krajských súdov). Takáto dvojkoľajnosť jednoznačne nebola úmyslom zákonodarcu. V tomto kontexte je na odkaz na ustanovenie § 22 (ako aj § 23) uvádzanom v § 34 ods. 2 CSP potrebné nahliadať tak, že pokiaľ základom súdnej reformy je špecializácia súdov/sudcov, ustanovenie § 22 z hľadiska kauzálnej príslušnosti súdov prvej inštancie stanovuje, ktoré z týchto súdov konajú v obchodnoprávných sporoch, a to s dôrazom na kauzu - právny charakter týchto sporov, potom ich majú riešiť pre celý obvod krajského súdu. Preto aj pre interpretáciu ustanovenia § 34 ods. 2 CSP z hľadiska účelu súdnej reformy je podstatné hľadisko obchodnoprávneho charakteru sporov a obvodu krajského súdu, uvádzaného v § 22 CSP. Najvyšší súd Slovenskej republiky pri tomto závere vychádzal čiastočne z gramatického výkladu § 34 ods. 2 CSP, najmä z časti Na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu vydanému v konaní podľa..., kde bol zákonodarcom zvolený dôraz na konanie vymedzené v § 22 CSP (a nie na súd rozhodujúci podľa § 22 CSP), ktorý upravuje kauzálnu príslušnosť súdu v

obchodnoprávných sporoch, ako aj z teleologického výkladu zohľadňujúceho účel novely, ktorým je špecializácia súdov (vrátane odvolacích súdov) s cieľom zabezpečenia rýchlosti, kvality a efektívnosti rozhodovania v obchodnoprávných sporoch, a zároveň vychádzal z absencie prechodného ustanovenia, ktoré by obsahovalo odlišnú úpravu. Najvyšší súd Slovenskej republiky aplikoval pri zvolenom riešení aj základné princípy Civilného sporového poriadku vymedzené v čl. 4 ods. 1 CSP a čl. 17 CSP.

21. Najvyšší súd Slovenskej republiky dodáva, že ustanovenie § 34 ods. 2 CSP je pri jeho interpretácii potrebné vnímať ako normu, ktorá síce nejednoznačne a vnútorne rozporne odkazuje na ust. § 22 CSP čo do identifikácie súdov prvej inštancie podriadených týmto odvolacím súdom, avšak zároveň ako ustanovenie, ktoré vymedzuje výlučný okruh odvolacích súdov pre oblasť obchodnoprávných sporov (tu akcentujúc dikciu § 34 ods. 2 - „Na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu vydanému v konaní...“, teda nielen pre rozhodnutia vydané uvedenými súdmi, ale pre všetky rozhodnutia, kde konanie má charakter obchodnoprávnej sporovej agendy). To, že zákonodarcu opomenul, že obchodnoprávnu agendu do 31. mája 2023 viedli všetky súdy Slovenskej republiky, ako aj to, že môže nastať situácia, že nielen súdy výslovne uvedené v § 22 CSP aj v budúcnosti budú takúto agendu rozhodovať, nemôže viesť k inému záveru, ako tomu, že rigidný gramatický výklad predovšetkým ustanovení § 34 ods. 1 a 2 CSP v spojení s § 22 CSP by spôsobil sťaženie realizáciu špecializácie súdnictva (tzv. súdnej reformy).

22. Vo vzťahu k záverom o okamžitej aplikovateľnosti novej procesnej úpravy Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje aj na obdobné názory vyslovené najvyšším súdom v uznesení zo dňa 28. júna 2023 sp. zn. 6Ndc/19/2023 a nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 27. júna 2023 sp. zn. IV. ÚS 257/2023. Totožné závery, aké prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v tomto rozhodnutí, boli zároveň už prijaté aj v uzneseniach najvyššieho súdu sp. zn. 5Ndob/5/2023 zo dňa 16. augusta 2023, 3Ndob/8/2023 zo dňa 23. augusta 2023, 4Ndob/5/2023 zo dňa 23. augusta 2023 a 3Ndob/16/2023 zo dňa 25. septembra 2023. Najvyšší súd Slovenskej republiky dopĺňa, že prijatými závermi neprichádza k porušeniu práva na zákonného sudcu (§ 3 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov) a ani k porušeniu zásady perpetuatio fori, keď k zmene funkčnej príslušnosti prišlo, na základe zmeny právnej úpravy a jej okamžitej aplikovateľnosti, pričom úprava intertemporality novej procesnej úpravy bola v rukách zákonodarcu.

23. Najvyšší súd Slovenskej republiky vzhľadom na vyššie uvedené konštatuje, že nesúhlas Krajského súdu v Bratislave s postúpením veci Krajským súdom v Trnave nie je dôvodný, a na konanie o odvolaní proti rozsudku pre zmeškanie Okresného súdu Dunajská streda č. k. 19Cb/11/2021-111 zo dňa 8. marca 2022 a odvolaní proti uzneseniu Okresného súdu Dunajská Streda č. k. 19Cb/11/2021-122 zo dňa 1. júna 2022 je podľa § 34 ods. 2 písm. b) CSP v spojení s § 22 písm. g) CSP funkčne príslušný Krajský súd v Bratislave.

24. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.